

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора Берлача Анатолія Івановича на дисертацію Пустовіт Юлії Юріївни на тему «Адміністративно-правове забезпечення продовольчої безпеки», поданої на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

1. Ступінь актуальності обраної теми

Актуальність теми дисертації Пустовіт Юлії Юріївни «Адміністративно-правове забезпечення продовольчої безпеки» не викликає сумнівів з огляду на складні виклики, які постали перед державою в умовах збройної агресії, порушення логістичних ланцюгів, екологічних ризиків та необхідності адаптації законодавства до стандартів Європейського Союзу.

Сучасна продовольча безпека є не лише внутрішньоекономічною, а й геополітичною категорією, що безпосередньо впливає на стан національної безпеки, соціальної стабільності та міжнародної співпраці. Водночас в Україні відсутнє комплексне законодавче регулювання, яке б на системному рівні охоплювало адміністративно-правові механізми забезпечення продовольчої безпеки в умовах сучасних трансформацій.

Значення теми зростає також у контексті децентралізації, цифровізації державного управління та потреби в інтеграції національної системи нагляду за харчовими продуктами до європейського простору безпеки. Дисертантка обґрунтовано визначає потребу в реформуванні механізмів публічного адміністрування у сфері продовольства, посиленні відповідальності та прозорості контролюючих органів, запровадженні електронних інструментів моніторингу та управління ризиками.

Таким чином, обрана тема є надзвичайно актуальною та відповідає як внутрішньодержавним потребам відновлення і стабілізації продовольчого сектору, так і зовнішнім зобов'язанням України в рамках імплементації *acquis communautaire*.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна

Дисертаційна робота характеризується системним підходом до предмету дослідження. Робота складається з основної частини (вступу, п'яти розділів, висновків), списку використаних джерел і додатків. Структура повністю відповідає цілям і задачам дослідження, дозволяє послідовно розглянути всі проблеми, визначені авторкою. Обґрунтованість положень, сформульованих у дисертації, підтверджується також критичним аналізом наявних літературних джерел юридичного та методологічного спрямувань.

Дослідження відзначається високим ступенем обґрунтованості викладених наукових положень, висновків і рекомендацій. Авторкою застосовано розгалужений арсенал сучасних методів наукового пізнання: системний, порівняльно-правовий, функціональний, формально-логічний, інституційний. Застосування міждисциплінарного підходу дозволило глибше проаналізувати особливості правового регулювання у сфері продовольчої безпеки, враховуючи не лише адміністративно-правову, але й екологічну, господарську та аграрну складові.

У роботі чітко простежується зв'язок між теоретичними положеннями, чинним законодавством та практикою правозастосування. Висновки мають належну логіку, відповідають структурі дослідження, підтверджені аналізом великого масиву нормативного матеріалу та практики діяльності органів публічної адміністрації. Авторка вдало поєднує наукову аргументацію з прикладними висновками.

Наукова новизна дослідження полягає, зокрема, у:

авторському визначенні поняття «адміністративно-правове забезпечення продовольчої безпеки»;

структуризації механізму державного регулювання у цій сфері;

класифікації інструментів адміністративного впливу;

розробці концепції ризик-орієнтованого контролю з урахуванням цифрових технологій;

пропозиції щодо створення єдиного координаційного органу у сфері продовольчої безпеки;

обґрунтуванні необхідності прийняття Закону України «Про продовольчу безпеку».

Запропоновані в дисертації рекомендації мають потенціал до практичної імплементації як у нормопроектній, так і в управлінській діяльності. Вони відображають сучасні наукові тенденції розвитку адміністративного права та відповідають європейським стандартам правового регулювання у сфері продовольства.

3. Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій

Наукові положення, сформульовані в дисертації Пустовіт Юлії Юріївни, вирізняються високим ступенем достовірності, що досягається завдяки широкій доказовій базі, належному обґрунтуванню висновків та логічній структурі аргументації. Авторка оперує нормативно-правовими актами різного рівня, включаючи акти Європейського Союзу, аналізує судову практику, статистичні дані та напрацювання міжнародних організацій, що гарантує глибину та комплексність дослідження.

Достовірність наукових результатів також підтверджується використанням міждисциплінарного підходу – у роботі враховано не лише адміністративно-правові, а й економічні, екологічні, аграрні, інформаційно-правові аспекти регулювання продовольчої безпеки. Це дозволило уникнути однобічності та сформувати об'єктивну й реалістичну наукову позицію щодо досліджуваної проблематики.

Новизна дисертації полягає в розробці авторської концепції адміністративно-правового забезпечення продовольчої безпеки, у тому числі:

запропоновано системне бачення організаційно-правової структури публічного управління у цій сфері;

обґрунтовано необхідність створення єдиної електронної платформи моніторингу продовольчої безпеки;

розкрито механізми цифрового контролю, які базуються на принципах ризик-орієнтованості, прозорості та превентивності;

визначено пріоритети інституційної трансформації органів державного нагляду.

Окремо слід відзначити новизну положень, що стосуються пропозиції щодо прийняття Закону України «Про продовольчу безпеку» як фундаментального акта, здатного забезпечити системність правового регулювання в цій сфері.

Таким чином, висновки й рекомендації, викладені в дисертації, мають не лише академічну новизну, але й практичну значущість для удосконалення публічного управління, наближення правової системи України до стандартів Європейського Союзу.

4. Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання

Результати дисертаційного дослідження мають значну теоретичну і практичну цінність. Наукові напрацювання дисертантки розширюють розуміння змісту адміністративно-правового забезпечення продовольчої безпеки як складової публічної політики в умовах сучасних викликів, включаючи воєнний стан, глобальну нестабільність продовольчих ланцюгів, кліматичні зміни та необхідність цифровізації нагляду.

У науковому аспекті дисертація поглиблює адміністративно-правову теорію державного регулювання в агропромисловій сфері, уточнює понятійно-категоріальний апарат, пропонує системну класифікацію правових засобів впливу та формує інституційно-процедурну модель функціонування публічного управління у сфері продовольчої безпеки.

Практична значущість роботи полягає у можливості використання її результатів:

у нормопроєктуванні – під час розробки Закону України «Про продовольчу безпеку»;

у реформуванні структури органів виконавчої влади – при оптимізації повноважень та підвищенні ефективності Держпродспоживслужби та інших контролюючих органів;

у формуванні та реалізації державної продовольчої політики – зокрема в умовах воєнного стану, післявоєнної відбудови та імплементації європейських стандартів;

у практиці правозастосування – через запровадження нових моделей адміністративного контролю, ризик-орієнтованих перевірок, процедур оскарження та відповідальності.

Рекомендації, викладені в дисертації, можуть стати основою для міжвідомчих стратегічних документів, бути враховані у плануванні діяльності органів публічної адміністрації, а також використані під час підготовки кадрів для органів влади, викладання адміністративного права.

Отже, дослідження має прикладну орієнтацію, що значно підвищує його цінність для юридичної науки, публічного управління та законотворчого процесу.

5. Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації

Аналіз переліку публікацій, у яких висвітлено основні результати дисертаційного дослідження Пустовіт Юлії Юріївни, свідчить про достатню повноту апробації положень, висновків і пропозицій. Основні положення та висновки дисертації опубліковано в 29 наукових статтях, з яких: у вітчизняних фахових наукових виданнях – 22; у зарубіжних наукових періодичних виданнях та прирівняних до них – 7, 5 з яких у виданнях, що проіндексовані в базах даних Web of Science Core Collection та Scopus; 18 тезах конференцій та інших публікаціях.

Опубліковані праці відображають основні концептуальні положення дисертації, зокрема:

аналіз нормативно-правових основ продовольчої безпеки;
характеристику адміністративно-правового механізму її забезпечення;
оцінку ефективності діяльності органів публічної адміністрації у цій сфері;

обґрунтування потреби у цифровізації моніторингу та посиленні відповідальності за порушення;

порівняльно-правовий огляд зарубіжного досвіду регулювання продовольчих систем.

Наукові результати подано в чіткій, структурованій формі, належним чином аргументовано. Їх публічне представлення у вигляді доповідей на конференціях, круглих столах і тематичних семінарах додатково підтверджує якість та актуальність проведеного дослідження.

З урахуванням вищезазначеного, слід констатувати, що наукові положення, висновки і пропозиції, викладені в дисертації, знайшли повне й адекватне відображення у публікаціях, зарахованих за темою дисертаційної роботи, що відповідає вимогам МОН України.

6. Питання для дискусійного обговорення та недоліки дисертаційної роботи щодо її змісту та оформлення

Водночас, з огляду на складність і багатогранність тематики, окремі аспекти дисертаційного дослідження Пустовіт Юлії Юріївни потребують додаткового осмислення та можуть стати предметом наукової дискусії.

По-перше, заслуговує на подальше обговорення питання щодо правового механізму взаємодії між державними органами та приватними суб'єктами у сфері забезпечення продовольчої безпеки, зокрема у контексті державно-приватного партнерства.

По-друге, у контексті запропонованої авторкою концепції цифровізації контролю варто було б розширити аналіз викликів, пов'язаних із захистом

персональних даних та забезпеченням кібербезпеки під час впровадження електронних платформ моніторингу.

По-третє, актуальним є питання практичної реалізації механізмів залучення громадськості до процесів формування та контролю за продовольчою політикою, що лише побіжно зачіпається у роботі.

Щодо оформлення – дисертація загалом відповідає встановленим вимогам до структури та стилю наукової праці. Разом з тим, у деяких випадках варто було б уникати повторів у формулюваннях висновків до підрозділів, а також забезпечити більш рівномірне навантаження розділів за обсягом.

Зазначені недоліки мають несуттєвий характер, не впливають на загальну якість та завершеність дослідження, а навпаки – відкривають перспективи для подальшого наукового опрацювання теми.

7. Загальні висновки

Теоретичні результати й наукові положення, які містяться у дисертаційній роботі Пустовіт Юлії Юріївни на тему «Адміністративно-правове забезпечення продовольчої безпеки», характеризуються цілісністю та єдністю змісту, свідчать про особистий науковий внесок авторки у розвиток науки адміністративного права. Вдале поєднання теоретико-методологічних засад дослідження з аналізом практичних проблем, логічність викладу матеріалу, обґрунтованість наукових висновків і прикладних рекомендацій підтверджують високий рівень наукової кваліфікації здобувачки.

Реферат дисертації повністю відповідає її змісту та коректно відображає основні положення, наукові результати й підсумкові висновки дослідження. Актуальність обраної теми, обґрунтованість висунутих наукових положень, новизна отриманих результатів, а також повнота їх відображення у наукових публікаціях відповідають вимогам МОН України.

Основні наукові висновки, положення та рекомендації сформульовані авторкою самостійно, на основі проведених досліджень та аналізу нормативно-правової бази, практики публічного адміністрування, а також із врахуванням

міжнародного досвіду. Всі положення роботи подано у комплексному, логічному та послідовному вигляді, що дало можливість у повному обсязі розкрити зміст теми та досягти поставлених у вступі завдань.

Авторкою дотримано вимог законодавства про авторське право і суміжні права, надано достовірну інформацію про результати наукової діяльності, обрані методики дослідження та використані джерела.

Таким чином, дисертаційне дослідження Пустовіт Юлії Юріївни на тему: «Адміністративно-правове забезпечення продовольчої безпеки» виконано на високому науково-теоретичному рівні, є актуальною науковою працею, у якій отримано нові обґрунтовані результати, що вирішують конкретне наукове завдання, важливе для розвитку адміністративного права.

За своєю актуальністю, теоретичним рівнем, практичною значущістю, достовірністю та обґрунтованістю результатів дисертація повністю відповідає вимогам МОН України щодо дисертацій поданих на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук та п.п. 7, 8, 9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року №1197, а її авторка – Пустовіт Юлія Юріївна – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

завідувач кафедри службового та медичного права

Навчально-наукового інституту права

Київського національного університету імені Тараса Шевченка,

доктор юридичних наук, професор,

заслужений юрист України

«___» квітня 2025 р.

Анатолій БЕРЛАЧ

Підпис
Вчений секретар
КАРАУЛЬ
15.04

